

Goede werken

Noordwijkerhout, 12 juni 2005.
Fons Joosten

2 Corinte 9:8 “God is bij machte mij
ALLE genade
OVERVLOEDIG te schenken,
opdat ik in **ALLE** opzichten
TE ALLEN TIJDE
van **ALLES** genoegzaam voorzien,
in **ALLE** goed werk
OVERVLOEDIG mag zijn.”

Twee principes: Geloof en Werken.

Ik hoor het nog vaak bij studenten van het Ziburys Gimnazija:

“Jullie, met al die transporten, met al jullie hulp voor ons, jullie zullen wel hoog in de hemel komen...”

Waarop ik gewoonlijk vraag: “Wat zou een mens, wat zou ijj voor de almachtige God moeten doen om ook in de hemel te kunnen komen...? Wat heeft de Schepper van hemel en aarde van jou nog nodig?”

We hebben hier te maken met een denkpatroon, dat er vooral bij katholieken is ingeslopen.

In de Middeleeuwen was het gewoonte om straf voor begane zonden (penitentie) na de Biecht (het belijden van je zonden) te compenseren of ongedaan te maken door het doen van goede werken. Dat kon zijn

- herstel van toegebrachte schade (bv teruggeven van gestolen geld),
- of een dienst aan medemensen (taakstraf; die is in onze tijd weer ingevoerd).
- In extreme gevallen kon dat zijn een bedevaart op blote voeten naar Rome.

In de 15de eeuw bedacht men dat je zo'n straf ook wel in contanten zou kunnen voldoen, tegen afgifte van een bewijsstuk: de aflaatbrief. Ook berouw over een misstap kon zo worden afgekocht.

Dat groeide uit tot de idee dat de mens zelf iets zou kunnen bijdragen aan de eigen redding: door goede werken of door het doneren van geld. Om zo de weg naar de hemel en naar zaligmaking voor zichzelf vrij te maken.

De theologische verklaring daarbij luidde: “Zo worden gelovigen actief betrokken in het verlossingswerk van Christus, en worden we inwoners van Zijn Koninkrijk”.

Zo ontstond een levendige handel in aflaten; je kon straf op “geplande” zonden zelfs al vooraf afkopen.... Aflaatpredikers, die werden gezien als doorgeefluiken van Gods genade, reisden langs steden en dorpen om hun handel te slijten, en het volk stroomde toe.

- Een manier van denken en doen die in de Bijbel niet is terug te vinden.
- En die aanleiding is geweest voor Maarten Luther om op 31 oktober 1517 zijn 95 stellingen tegen deze handel bekend te maken.

Zijn belangrijkste tekst tegen elke vorm van zelfverlossing was die over rechtvaardiging door geloof alleen. Paulus zegt:

Efeze 2: 8 “Want door genade zijt gij behouden, door het geloof, en dat niet uit uzelf: het is een gave van God.

Niet uit werken, opdat niemand roeme.

Maar een stukje verder in de Bijbel staat een tekst van Jacobus, die op gespannen voet lijkt te staan met die van Paulus:

Jacobus 2:14-26 “Geloof zonder goede werken is dood geloof”.

Dat is uitgelegd alsof goede werken of het doneren van geld op z'n minst konden bijdragen tot je rechtvaardiging voor God.

Goede werken bij andere religies.

Het doen van goede werken is overigens geen monopolie van de Christenen.

- Ook de Islam roept haar gelovigen op tot barmhartigheid. Met name in de vastenmaand Ramadan, want dan wordt een goede daad tien maal meer beloond dan anders.
- En Hindoes krijgen de raad om geen dief of oplichter te worden, want je bent op aarde om eerlijk te zijn. Dat is goed voor je karma en voor je volgend leven.

In beide religies ligt daarmee de nadruk op eigen verdienste, het gaat om vertrouwen in je eigen kracht. Als je in deze religies iets voor jezelf wilt verdienen, wilt reserveren voor “een volgend leven”, dan moet je goede werken doen.

De God van de Bijbel denkt precies omgekeerd. Bij Hem staan niet de goede werken centraal, maar ons vertrouwen in Hem. Daardoor wordt een mens van binnenuit veranderd.

Je gaat de zonde mijden en het goede doen omdat je houdt van Jezus.

Dat is leven in vrijheid, omdat je uitgaat van Gods genade en liefde.

Onze goede werken worden dan de vrucht van ons vertrouwen op God, de natuurlijke, vanzelfsprekende vrucht van ons geloof.

Rechtvaardiging door het geloof.

Laten we beginnen met dit principe vast te leggen:

- Jezus doet het verlossingswerk, en wij zijn gered omdat we geloven in Hem, en niet door goede werken.

Jacobus bestrijdt dit niet, maar hij voegt daaraan toe: “Geloof behoort wel vrucht te dragen”. Hij benadert dit principe van de andere kant als hij zegt: “Als er geen goede vruchten in je (geloofs)leven zijn, dan vraag ik mij af of daar wel geloof is”.

Goede werken zijn dus geen voorwaarde om behouden te worden, zoals in Islam en Hindoeïsme, zoals in de aflatenhandel, maar ze zijn het gevolg van je geloof in Christus. Ze zijn een vrucht van dat geloof.

Als je goede werken maakt tot een voorwaarde om gered te kunnen worden, dan heb je een probleem.

- Want hoe weet je dan wanneer je hebt voldaan aan alle voorwaarden?
- Hoe weet je dan dat je “er bent”?

Als wij gezegend zijn door God, uit genade, en niet als resultaat van onze eigen verdienste, dan is dat genoeg. Dan willen we graag anderen zegenen. Zo werkt de wet van de Liefde.

Je ontvangt van God om door te geven aan anderen.

Jouw verlangen om voor anderen tot zegen te zijn, dienstbaar te zijn, is de natuurlijke vrucht van je geloof.

Actieve gelovigen liggen onder vuur.

Dit is allemaal duidelijk. Dit is een stuk theorie. Maar in de praktijk hebben we opeens toch onze twijfels.

Dat komt omdat de duivel probeert ons geloof weer te verbuigen tot religie, tot een systeem van rituelen en verplichtingen. Waarin we niet meer afhankelijk zijn van God, maar weer zelf het roer van ons leven en werken in handen nemen.

De duivel weet dat jij als gelovige in de Heer Jezus Christus gezegend wordt. En hij weet dat je geloof goede vruchten zou moeten opbrengen. Als daar iets ontbreekt, dan zal de duivel je op dat punt beschuldigen.

Ons woord ‘redding’ is in het Grieks ‘**soteria**’.

Het betekent heel veel: redding, zekerheid, veiligheid, heiligheid, genezing, bevrijding, voorspoed, en alle mogelijke vormen van zegeningen.

Als er nu iets ontbreekt in één of meerdere aspecten van die ‘soteria’, dan zal de duivel je aanklagen. Hij misbruikt onze onvolmaaktheid om ons ervan te beschuldigen dat wij niet echt kinderen van God zijn.

Iedereen heeft zwakke plekken en tekorten. We missen ook wel eens de gelegenheid om er “te zijn” voor onze naaste.

En daarop “pakt” de duivel ons. Hij draait de zaak om:

hij neemt iets wat de natuurlijke vrucht zou moeten zijn van ons geloof in Jezus, en daarvan maakt hij een voorwaarde om gered te worden.

Hij buigt onze godsdienst om tot religie, tot zelfverlossing door het doen van goede werken of het geven van geld.

Het is belangrijk dat we dat leren zien.

- De duivel beschuldigt je: je bent ziek geworden, DUS ben je geen kind van God.
- Je hebt zorgen, DUS heb je geen Vader in de hemel die voor jou zorgt.

Als jij je zo uit je tent laat lokken, als je vervolgens wilt bewijzen dat je wel degelijk een kind van God bent door je geloof in Jezus, dan krijg je de neiging om een ‘werk’ te gaan doen, teneinde voor jezelf het gevoel te krijgen dat je gered bent.

Dan ga je als het ware proberen brood te maken uit stenen.

En gelooft u mij: dat is een uitputtende activiteit, een hels karwei, waar je heel veel tijd en energie aan kunt verspillen.

Met name voor mensen met een ambt of taak in Kerken en Gemeenten ligt hier een bron voor twijfel en onzekerheid. Want waar zijn in jouw bediening die vruchten, die tekenen, die de gelovigen zouden behoren te volgen (Marcus 16: 17-18)?

- Als jij voor zieke mensen bid, en ze worden toch niet beter, en sterven zelfs, dan gaat de duivel je aanklagen:
 “Als jij echt een zoon van God bent, dan had je wel wat meer succes mogen boeken.... Dan zouden er toch minstens een paar wonderen in je bediening moeten zijn...”
- Bij alles wat je doet, zelfs bij alle successen die je behaalt, zal de duivel steeds zeggen: “Het is niet genoeg, er zouden meer wonderen moeten gebeuren... Als jij echt een kind van God bent, zouden er veel meer tekenen moeten zijn”. Ik heb zelf wel een last van die gedachte.
- De duivel zegt: Als je echt een kind van God bent, zou je perfect moeten zijn in je bediening.

Maar dat komt later: de volmaaktheid komt in de hemel.

Jij bent niet gered en niet gerechtvaardigd vanwege je perfecte werken, maar door het lijden en sterven van Jezus.

In deze gebroken wereld worstelen wij met onszelf en met onze twijfels:

- De dingen, de goede werken, die we willen doen, die doen we niet.
- En wat we niet willen doen, de zonde, dat doen we wel.

Dan komt de duivel je even vertellen: “Zie je wel... Je geloof is waardeloos...”. Stuur die kletsmaajoor met zijn lastertong maar gauw weg!

Van glorie naar glorie.

Hoe langer je zelf blijft proberen om stenen in brood te veranderen, des te langer blijf je in de woestijn. Je kunt daar 40 dagen zijn, of 40 jaar, zoals het volk Israël. Maar hoe eerder je leert dat je hemelse Vader voor jou zorgt, hoe eerder je Hem je vertrouwen geeft, des te eerder kom je in het Beloofde Land.

De balans tussen Paulus en Jacobus is: Je geloof heeft je gered, maar je geloof moet ook vruchten voortbrengen, hoewel die niet volmaakt zijn.

Kijk naar de dingen die God in jouw leven doet. Kijk niet te veel naar wat eraan ontbreekt, of wat er fout ging. Het kan misschien wel beter, je kunt altijd leren van je fouten. Maar je geloof heeft wel vrucht voortgebracht.

- De duivel wil je wijzen op alles, wat er aan je geloofsleven ontbreekt, wat daarin onvolmaakt is.
- Maar Jezus adviseert ons om te kijken naar datgene, wat God in jouw leven heeft gedaan! Daarin is jouw kracht.

Laat de duivel je niet beschuldigen, maar ga van glorie naar glorie. Groei in je geloof.

Dan word je leven een stuk eenvoudiger.

Goede werken en de hemel.

Maar wat is dan de relatie tussen het doen van goede werken en de hemel? Die mensen van vroeger hebben daar kennelijk toch brood in gezien.... Die link is er ook: Want wat in deze wereld wordt gedaan, heeft gevolgen in het leven na de dood.

Als we sterven moeten we alles achterlaten.

Maar er is één vriend die met ons meegaat: en hij heet "goede werken".

Openbaring 14:13 "Zalig de doden die in de Heer sterven van nu aan. Ja, zegt de Geest, dat zij rusten van hun moeiten, want hun werken volgen hen na".

Dit is meer dan duidelijk: met goede werken kunnen we onze verlossing niet bewerken, kunnen we de hemel niet verdienen.

Jesaja 64:6 "Wij zijn allen geworden als een onreine, al onze gerechtigheden (goede werken) zijn als een bezoedeld kleed".

Jezus veroordeelt zelfs onze goede daden als we die zouden doen om indruk te maken op de mensen om ons heen:

Matheus 6:1-6; 16-18 "Ziet toe dat ge uw gerechtigheid niet doet voor de mensen, om door hen opgemerkt te worden, want dan hebt ge geen loon bij de Vader. Maar als gij aalmoezen geeft, bidt of vast, doe dat dan in het verborgene. En uw Vader, die in de hemelen is, ziet in het verborgene, en zal het u vergelden".

Zo kunnen we komen tot deze conclusie:

- Waar we ons eeuwig leven zullen doorbrengen wordt bepaald door ons geloof in Jezus Christus.
- Onze plaats of positie in de hemel wordt bepaald door onze goede of daden.

Openbaring 2:23 "Ik (zegt God) zal u vergelden, een ieder naar uw werken".

God oordeelt de gelovige niet naar zijn zonden, maar naar zijn goede werken: Romeinen 8:1 "Zo is er dan nu geen veroordeling voor hen, die in Christus Jezus zijn".

1 Corinte 3: 13-15 "Een ander fundament dan dat er ligt, namelijk Jezus Christus, kan niemand leggen.

Is er iemand, die op dit fundament bouwt met goud, zilver, kostbaar gesteente, hout, hooi of stro: ieders werk zal aan het licht komen.

Want de dag zal het doen blijken, omdat hij met vuur verschijnt.

En hoedanig ieders werk is, zal het vuur uitmaken.

- Indien het werk, dat hij erop heeft gebouwd, standhoudt, zal hij loon ontvangen.
- Maar indien iemands werk verbrandt, zal hij schade lijden. Doch hijzelf zal gered worden, maar als door vuur heen".

Er staat geschreven dat wij de goede werken mogen doen, die God tevoren voor ons heeft voorbereid.

Er staat NIET geschreven dat we altijd succesvol moeten zijn

Natuurlijk willen we succes hebben, maar dat hebben we niet altijd in de hand. Het leven is vaak weerbarstig.

- Het is onze taak om door ons geloof, door ons leven en werken, te getuigen van God door Jezus voor ons heeft gedaan.
- Het is niet onze taak om anderen te OVERtuigen; dat is een taak van de H.Geest.

Straks, in de hemel, zullen we kunnen zien wat we echt hebben bereikt:

- Dan kunnen er grote goede werken zijn, die maar weinig vrucht hebben opgeleverd voor God;
- En er kunnen kleine dingen zijn, zoiets als het geven van een glas water aan iemand die dorst heeft, die een onverwacht grote oogst hebben opgeleverd.

Voor iedere gelovige geldt altijd dat de belangrijkste reden voor ons leven op aarde is: Het verheerlijken van God. En het groot maken van Zijn naam.

Fons Joosten.